

KVADRATI



KERAMIKA
SPLETNA PRODAJA KERAMIKE
IN KOPALNIŠKE OPREME

Online

www.keramika-online.si

Peleti na testu

Pri kar šestih vzorcih so na podlagi izmerjenih parametrov določili nižji kakovostni razred, kot je bil označen na embalaži.

Preprečiti, ne lečiti

Vlaga in plesen marsikomu naredita kakšen siv las. Kopalnica in kuhinja sta zaradi dejavnosti najbolj izpostavljena prostora.

Zeleni prsti v oktobru

Oktober je primeren za spravilo vrtnin in sadežev, sajenje jagodičja, sadnega drevja in trajnic ter pripravo trate na zimo.

Del za žensko, del za moškega

Prenova kuhinje je odlična priložnost, da jo prilagodimo trendom, svojemu življenjskemu slogu in nenazadnje telesni višini ter si tako olajšamo delo.



FOTO: SHUTTERSTOCK

ZELENI PRSTI V OKTOBRU

Zgodaj jeseni, ko so tla primerno suha, se lotimo spravila vrtnin in sadežev. Kdor ima veliko pridelka in volje, bo nadaljeval z vlaganjem ozimnice. Oktober je primeren tudi za sajenje jagodičja, sadnega drevja in trajnic ter pripravo trate na zimo. Poskrbimo še za selitev posodovk v prezimovališče.

■ JASNA MARIN

Gredice, na katerih rastejo zimske solate, radič, endivija in zelenjava, kot so brokoli, črni koren, brstični in listnati ohrovt, zelje, cvetača, brokoli, okopljemo in odstranimo plevel ter tla pokrijemo z zastirko iz pokošene trave. Na vrt oktobra presajamo motovilec, medvrstna razdalja naj bo 10 do 15 centimetrov. Prav tako zdaj sadimo čebulček, konec meseca in nato še v začetku novembra sadimo česen, ki bo dal zgodnji spomladanski pridelek. Sadilna brazda naj bo približno dvakrat globlja od višine stroka, za zasajanje pa

izberimo sončno gredo, ki jo zastremo s slamo ali pokošeno travo.

Dokler temperature ne padejo pod ničlo, bodo paprike in jajčevci še zdržali na rastlinah, kljub vsemu pa je priporočljivo, da plodove pobereemo in spravimo v temen in hladen prostor s temperaturo okrog 12 stopinj Celzija. Iz gred lahko ta mesec izkopljemo še korenje, zeleno in rdečo peso ter jih spravimo v zabojček, zasujemo z mivko in postavimo v klet. Te dni lahko iz zelja, korenčka, paprike in

čvrstega paradižnika pripravimo mešano solato za vlaganje.

Obdelava tal

Če vam je bližje klasična obdelava prsti, potem vrt pred zimo prekopljite in pognojite. To zlasti velja za težka ilovnata tla. Tudi peščena tla boste spomladi lažje obdelali, če jih boste obdelali in gnojili že jeseni. Za gnojenje uporabite domači kompost ali kupljena organska gnojila. Med temi so najbolj praktična tista v obliki pelet, saj niso težka za premetavanje.

Vse več je vrtničarjev, ki vrtove zastirajo in jih ne prekopavajo več, temveč jih jeseni zgolj nekoliko prerahljajo, denimo z nihajno motiko, in zastrejo s kompostom. Takšno prst je spomladi treba zgolj še prezračiti z vilami, ki se zapičijo navpično v zemljo na vsakih 20 centimetrov, nato ročaj upognete, da se zemlja razpoči in vanjo pride zrak. Na tako prezračeno zemljo spomladi nasujete zastirko iz slame, komposta ali drugega organskega materiala ter vanjo posadite in posejte rastline.

Sežig obolelih rastlin

Pogosto se zgodi, da jeseni vrta ne pospravimo takoj, in se bolezni paradižnika, kumar in drugih plodovk širijo naprej. Rastline, ki jih je napadla paradižnikova, kumarna ali druga plesen, čim prej odstranite z vrta in sežgite. Obolelih rastlin ne odmetavajte na kompost.

- [1] Mačehe sadimo v prvi polovici meseca, da se dobro ukoreninijo. Dlje bodo ohranile grmičkasto obliko in bujno cvetele, če jim bomo sproti odstranjevali uvele cvetove in semenske glavice.



FOTO: FBV MARIBOR

Nova trgovinica z lokalnimi pridelki v središču Maribora

V kletni etaži Trgovsko-poslovnega centra City je Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru nedavno odprla trgovinico Meranovo, kjer so obiskovalcem na voljo izdelki, pridelani na kmetijskih površinah te fakultete. V trgovinici Meranovo trenutno ponujajo zelenjavo iz ekološke predelave, jabolka s certifikatom izbrana kakovost (zlati delišes, jonagold, gala, elstar, pinova, fuji in braeburn), 100-odstotno bučno olje, jabolčni kis, jabolčni sok, ajdovo moko in ajdovo kašo, pražena in čokoladirana bučna semena, jabolčne krhle, vino iz Vinske kleti Meranovo ter žganja in likerje. Trgovinica Meranovo je med tednom odprta od 8. do 17. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.

Izkopljemo zelišča

Proti koncu meseca lahko na vrtu izkopljemo šopek peteršilja in drobnjaka, ju presadimo v lonček in postavimo na okno, da bomo v hladnih mesecih imeli vselej pri roki sveža zelišča.

Če imamo doma tudi rožmarin, lovor in še kakšno drugo sredozemsko začimbico, to pravočasno prenesemo v notranje prostore. Sicer pa lahko ta mesec na novo zasujemo zeliščni vrt: dišavnice, ki so se čez leto bujno razrasle, zdaj izkopljemo, jih razdelimo, jim skrajšamo vejice in koreninske izrastke ter jih na novo posadimo. Na prazna mesta pa posadimo nove dišavnice, denimo vinsko rutico, plahtico, luštrek in ožepek.

Zasajanje v sadnem vrtu

Oktober sadimo jagodičje, gojeno v loncih. Najbolj priljubljene so maline, ribez, sibirske borovnice, ameriške borovnice, aronija, šisandra, goji jagode, rakitovec, robide, šmarna hrušica, novejša sorte malin ter bavarski in sibirski kivi. "Zadnja leta ljubitelji rastlin zelo radi sadijo nizke kompaktne

sorte malin, robid in ameriških borovnic v cvetlične lonce ali visoke grede na urbanih območjih. Preverjeni in odlični nizki sorti maline sta Ruby Beauty, ki zraste do enega metra, in Yummy, ki zraste le 45 centimetrov. Poleg kompaktnih malin je na tržišču tudi nova zelo nizka sorta robide brez trnov Purple Opal, ki zraste do približno 0,5 metra in je primerna za sajenje v cvetlične lonce in korita," našteva Primož Brezovec iz Zelenega sveta. Za sajenje v lonce so primerne tudi nekatere sorte ameriške borovnice, kot so Top Hat, Northblue, North Country in pisanolistna sorta Flamingo, našteva sogo-vornik. "Bistveno je, da že na začetku rastlini namenimo čim več prostora in primerno veliko posodo, da je ne preraste že v prvem mesecu, sicer bo kmalu izčrpana. Potem ko smo pobrali plodove ali spomladi, rastlino po potrebi presadimo v večji lonec, lahko pa jo redno dognojujemo v rastni dobi in za presajanje poskrbimo vsakih nekaj let. Pomaga tudi dodajanje komposta na vrhu lonca. Predvsem med cvetenjem in dozorevanjem plodov pazimo, da je substrat



FOTO: FLORADANIA



FOTO: SHUTTERSTOCK

- [2] Proti koncu meseca na vrtu izkopljemo šopek peteršilja in ga presadimo v lonček ter postavimo na svetlo okensko polico.
- [3] Če septembra niste sejali motovilca neposredno na grede, lahko poiščete sadike in jih posadite na vrt. Medvrstna razdalja naj bo od 10 do 15 centimetrov.

Aronija za boljše zdravje in pestrejši vrt

Razmišljate, katero koristno in privlačno rastlino bi posadili na vrt? Kaj porečete na aronijo? Uživanje domačih plodov aronije je koristno za vse, ki imajo težave z ožiljem, krvnim pritiskom, priporočajo pa ga tudi kot učinkovito sredstvo v boju proti različnim boleznim, kot so vnetje ledvic, čir na želodcu, migrena, sladkorna bolezen ... Čaj iz aronije priporočajo pri slabokrvnosti in močnih krvavitvah. Aronija vsebuje vitamine A, C, B9, B2, E, K in zelo veliko vitamina P, ki je pomemben za pravilno delovanje in absorpcijo vitamina C, poleg tega pomaga ohranjati vezivno tkivo. Vitamin P skrbi za dobro prepustnost kapilar in krepi njihove stene. Aronija vsebuje veliko antocianov, ki so vir naravnih antioksidantov, ter betakarotena, tanina in čreslovine. Plodovi aronije so bogati s kalcijem, kalijem, manganom, molibdenom, jodom, fosforjem in železom.

Sajenje in gojenje

Aronijo sadimo jeseni ali spomladi. Rastlina ni le koristna, temveč ima jeseni izjemno dekorativno vrednost, saj se listi čudovito obarvajo. Tri- in štiriletne sadike aronije so že rodne v istem letu. "Če sadimo več rastlin, naj bo razdalja v vrsti 1,5 metra in med vrstami 2,5 metra. Sadimo jo tako globoko, kot je posajena v loncu. Aronija uspeva v vseh tipih tal. Zanj izberemo sončno lego. Je povsem odporna proti nizkim temperaturam, zelo dobro prenaša tudi sušne razmere. Ob pojavu suše ji dodamo organsko zastirkro in poskrbimo za namakanje, saj v času zorenja potrebuje nekoliko več vlage. Za dober pridelek pred sajenjem zemljo globoko prekopljemo in dodamo domač kompost ali kupljena organska gnojila," poudarja Primož Brezovec iz Zelena sveta.

Najpogostejše sorte

- Nero je sorta aronije, ki v višino zraste od 1,5 do 2 metra. Odlikujejo jo debelejši plodovi, veliki več kot 12 milimetrov, in velika rodnost. Zori konec avgusta. Med vsemi imajo plodovi te sorte največjo vsebnost antioksidantov.
- Viking sodi med okusnejše sorte, grm zraste od 1,8 do 2 metra, plodovi zorijo konec avgusta in v začetku septembra.
- Amit spada med sorte z največjimi plodovi. Zori konec avgusta in v začetku septembra. Rastlina zraste tudi do 4 metre v višino.
- Galicijanka zori v začetku septembra in dosega visoko rodnost. Grm zraste v višino 1,8 do 2 metra.
- Hugin zori od septembra do oktobra. Manjši pokončni grm zraste do 1,3 metra in je primeren tudi za živo mejo ali sajenje v posode.



FOTO: SHUTTERSTOCK

• vselej vlažen, saj je to občutljivo obdobje in bi pretirana suša lahko povzročila poškodbe in manjši pridelek," opozarja Brezovec.

Jeseni, ko drevju odpade listje, je tudi čas za presajanje sadnega drevja. "Pri izbiri sadik sadnega drevja bodite pozorni, na katero podlago je cepljena sorta. Če je cepljena na šibko podlago, rastlina ostane nizka in rodi že tretje leto po sajenju. Če imate malo prostora in želite hitro rodnost, izbirajte sadike na šibkih podlagah, to so M9 pri jablanah in gisela 5 pri češnjah. Srednje rasti so sorte,



[2]



[3]

ki so cepljene na podlage MM 106 pri jablanah in colt pri češnjah. Sadike, ki so cepljene na bujne podlage (sejanec), zaradijo pozneje in imajo bujnejšo rast. Te so primerne za travniške sadovnjake in velike vrtove," razloži Primož Brezovec.

Kalij za trpežno trato

Minuli mesec smo polagali in sejali trato, oktober pa je primeren za košnjo in pripravo trate za zimo. Mlado travo pokosimo, ko zraste do višine osmih centimetrov. Tudi zelenica, ki že dlje krasi okolico, je po poletni suši lepo ozelenela in jo bomo pred zimo še nekajkrat pokosili. Preden se lotimo košnje, počakajmo, da se rosa posuši, višino košnje pa nastavimo na okrog štiri centimetre. Tik pred dežjem trato dognojimo s kalijevim gnojilom, da se okrepi koreninski sistem in da



Moja dostava - moja izbira

Izberite svoje mesto dostave paketa!

Pričakujete paket? Ste opravili spletni nakup, izbrali mesto dostave, zdaj pa vam izbrana lokacija in čas dostave ne ustrežata več zaradi nepredvidenih obveznosti? Ne zapravljajte časa s čakanjem na dostavo paketa. Izkoristite novo storitev Pošte Slovenije "Moja dostava - moja izbira" in se posvetite pomembnejšim opravilom.

Storitev "Moja dostava - moja izbira" vam omogoča, da spremenite že izbrani datum in izbrano lokacijo dostave paketa tudi, ko je ta že na poti k vam. Kako? Z SMS-om ali elektronskim sporočilom prejmete povezavo do spletne aplikacije "Moja dostava - moja izbira", kjer lahko izbirate med naslednjimi možnostmi:

- dostava na drug naslov (kateri koli naslov v RS);
 - prevzem na pošti;
- dostava v PS Paketomat (24 paketomatov po vsej Sloveniji);
- dostava na bencinski servis (114 BS Petrola);
 - dostava na dogovorjeno mesto (terasa/balkon, garaža, lopa, pred vhodom ...);
- dostava na izbran datum (na voljo trije datumi).

Za Pošto Slovenije sta hitrost in udobnost dostave ključnega pomena, zato se z uvedenimi novostmi še naprej približuje uporabnikom. **Za več informacij pokličite na 080 14 00 ali obiščite www.posta.si. Pošta Slovenije, zanesljivo z vami!**



FOTO: JASNA MARIN



FOTO: SHUTTERSTOCK

[4]

[4] Na zelenjavnih gredah nas bodo v hladnejšo jesen pospremili radič, endivija, blitva in kapusnice. Po starem izročilu naj bi zelje spravili v klet 21. oktobra.

[5] Zelje, korenček, paprika in denimo še čvrsti ali celo zelen paradižnik so primerni za pripravo jesenske mešane solate, ki jo vložimo v kozarce.

[6] Primož Brezovec svetuje, da maline posadimo na vrt približno pet centimetrov globlje, kot so rastle v lončkih. Tako se bodo bolje razrasle, tudi poganjki bodo spomladi močnejši.

[7] Cvetenje številnih poletnih trajnic je končano, jih pa lahko zdaj previdno izkopljemo, z ostrim rezilom ali lopato razdelimo korenine na dva ali tri dele in posadimo na novo.

bodo travne bilke odpornejše proti mrazu. Kalija je veliko v lesnem pepelu in gnojilu iz alg.

Tudi prezračevanje bo zelenici dobro delo. Za to so primerne votle vile ali strojni prezračevalnik, v luknjice v tleh pa nasujemo kremenčev pesek. Z rednim odstranjevanjem odpadlega listja bomo prav tako poskrbeli za zdravo zelenico.

Sajenje trajnic in dvoletnic

Oktobra je še zmeraj primeren čas za sajenje spomladi cvetočih čebulnic. Prav tako je v začetku meseca dobro posaditi mačehe v kombinaciji z nekaterimi nizkorastočimi trajnicami, denimo jesenskimi vresjem, iskrivko in šaši. Mačehe so primerne tako za sajenje na gredice, na pokopališča kot za balkonska korita. Ustreza jim odcedna, vendar vselej malce vlažna prst.

Na vrtu lahko oktobra izkopljemo in presajamo nekatere trajnice, kot so rman, ameriški slamniki, astilba, afriška lilija, baklasta lilija, vretenčnik (*Coreopsis*), monarda, maslenica, rudbekija, čišljak. Omenjene rastline, ki že približno tri leta rastejo na istem rastišču, izkopljemo iz zemlje ter jim previdno razdelimo korenine z ostro lopato in rokami. Iz ene lahko tako dobimo dve ali tri rastline z ločenimi koreninami, ki jih posadimo v lonce ali na gredico. Na novo posajene rastline temeljito zalijemo, čez zemljo okoli trajnice pa nasujemo kompost ali drugo naravno zastirkro, lahko tudi lubje, ki bo korenine ščitilo pred mrazom.

Prezimovanje posodovk

Jeseni je treba občutljive posodovke spraviti na hladen (temperatura okrog 8 °C) in svetel prostor. Spreminjalke (lantana), fuksije, angelske trobente in marjetice čez zimo



FOTO: SHUTTERSTOCK



FOTO: ZELENISVET

[6]

[5]

FOTO: SHUTTERSTOCK



[8]

Zeleni dogodki

Botanični vrt Univerze v Mariboru, Pivola pri Hočah

• 13. oktobra od 10. do 14. ure: Dan arheologije - življenje, običaji in kulinarika prebivalcev Štajerske v preteklosti. Na prireditvi boste spoznali rastline in pridelke, kakršne so pridelovali naši predniki, ki so živeli v naselbinah na obronkih Pohorja. V sklopu prireditve bodo potekale degustacije kulinarčnih specialitet, ki jih bo pripravila Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem iz Maribora, in delavnice za otroke. Otroci imajo brezplačen vstop.

- **19. oktobra ob 16.30:** Jesensko sajenje in zaščita vrtnic, praktičen prikaz bosta vodila Jelena in Simon Škorjanec.
- **25. oktobra ob 16.30:** Kompostiranje, delavnica. Pod mentorstvom Primoža Turnška iz Permakulturnega društva Slovenije boste pripravili kompostni kup.

Vstopnina v botanični vrt je 4 evre.

[8] Korenček lahko pobiramo vse do novembra, potem ga spravimo v zaboje z mivko in te odnesemo v klet. Lahko pa nekaj korenčka na vrtu pred pozebo zaščitimo s slamo in ga pozimi izkopavamo sproti, če tla niso zamrznjena.

postavimo v prostor, kjer ni nevarnosti pozebe. Sredozemske rastline, kot so oleander, figa in citrusi, so nekoliko manj občutljive za mraz in prenesejo temperaturo okrog -5 °C. Zato jih lahko pustimo zunaj nekoliko dlje in jih ob napovedanem mrazu postavimo v rastlinjak s temperaturo od 2 do 8 °C. Posodovke se čez poletje bujno razrastejo,

zato jih moramo jeseni prerezati vsaj toliko, da jih bomo lažje postavili v prezimovališče. Poprej še temeljito preverimo, ali so katero od rastlin morebiti napadli škodljivci (uši, bela mušica na fuksijah) ali bolezni. Takrat uporabimo ustrezna škropiva, če pa težav kljub temu ne bomo mogli odpraviti, rastlino raje zavržimo in spomladi kupimo novo. Prav tako

Vrtnarjenje brez konca

Zdi se, da veliko vrtnarjev vrtnari samo štiri mesece. Sezona se zanje začne aprila in konča julija. Robert Špiler poudarja, da je vrtna sezona v resnici lahko precej daljša in se nikoli zares ne konča.



Citrusi z domačega vrta

V celinskem podnebnju jih gojimo v posodah, saj posajeni na prostem ne bi preživel. Pa veste, kaj je treba z njimi narediti jeseni, da se boste lahko sladkali z njihovimi vitaminsko bogatimi sadeži?

Imate otroka? Posadite drevo!

Običaj sajenja drevesa ob rojstvu otroka je star že tisočletja in prav drevo velja za lepo in simbolično darilo, ki bo raslo skupaj z novim družinskim članom. Preverite, katero drevo je dobro izbrati.

Podarite naročnino na revijo Lep vrt za eno leto in podarimo vam rokavice za vrtnarjenje.



Veseloigra z dalijami

Opaznejše ko je slovo drugih cvetlic, vabljujejše postajajo dalije, ki cvetijo vse do prve slane. Ste vedeli, da vrsta dalij lahko zraste do deset metrov in da je del rastline uporaben tudi v kuhinjariki?

OB LETNI NAROČNINI
POPUST 10 %
CENA ZA 4 ŠTEVILKE

11⁸⁸ €



LEP VRT
& naravna lekarna

Naročite revijo Lep vrt na
02 23 53 326 ali revije@vecer.com
www.lepvr.com

Vselej revija d.o.o., Uil. Slav. ostrovskega 2, 2000 Maribor.
Akcija velja, dokler ne potrošimo zaloga. Slike izdelkov so simbolične.